

LIBRIS
Redactare Diana Crupenschi
Corectură Cătălina Chiricheș
Tehnoredactare Constantin Niță
Copertă Gabi Dumitru

We know
books

CLAUDIA PINEIRO

Elena știe

Traducere din limba spaniolă de Lavinia Similaru

CG COLECȚIA
GLOBUS

LBRIS

We know
books

I
DIMINEAȚA
(A DOUA PASTILĂ)

Trebuie să ridice piciorul drept, doar câțiva centimetri deasupra solului, să-l miște în aer înainte, cât să depășească piciorul stâng, iar la distanța aceea, oricare ar fi, mare sau mică, să-l coboare. Nimic mai mult, își zice Elena. Dar ea o gândește și, oricât ar ordona creierul ei mișcare, piciorul drept nu se mișcă. Nu se înalță. Nu avansează în aer. Nu coboară la loc. Nu se mișcă, nu se înalță, nu avansează în aer, nu coboară la loc. Nimic mai mult. Dar nu o face. Atunci Elena se așază și așteaptă. În bucătăria casei sale. Trebuie să ia trenul care pleacă spre capitală la zece dimineața; următorul, cel de la unsprezece, nu-i mai e de folos, fiindcă pastila a luat-o la nouă, așa încât se gândește, și știe, că trebuie să ia trenul de zece, la puțin timp după ce medicamentele îi determină corpul să îndeplinească ordinul dat de creier. Repede. Pe cel de la unsprezece nu, fiindcă atunci efectul pastilelor se va reduce și va sfârși prin a dispărea, iar ea va fi la fel ca acum, dar fără speranța ca levodopa să acționeze. Levodopa se numește chestia care trebuie să circule prin corpul ei odată ce se dizolvă pastila; știe numele de ceva timp. Levodopa. Așa i-au spus, iar ea l-a notat cu mâna ei pe o hârtie, fiind conștientă că nu va înțelege scrisul medicului. Că levodopa trebuie să

circule prin corpul ei, asta știe. Asta așteaptă, așezată, în bucătăria casei sale. Să aștepte este tot ce poate să facă deocamdată. Numără străzi în aer. Recită nume de străzi din memorie. Din spate în față și din față în spate. Lupo, Moreno, 25 de Mayo, Mitre, Roca. Roca, Mitre, 25 de Mayo, Moreno, Lupo. Levodopa. O despart doar cinci cvartale de gară, nu e prea mult, își zice, și recită, și continuă să aștepte. Cinci. Străzi pe care încă nu poate să le străbată cu pașii ei însuflețiți, dar poate să le repete numele în tăcere. Astăzi nu vrea să se întâlnească cu nimeni. Nimeni care să o întrebe de sănătate și nici să-i adreseze condoleanțe târzii pentru moartea fiicei ei. Nu e zi în care să nu apară cineva care n-a putut să vină la priveghi și nici la înmormântare. Sau n-a îndrăznit. Sau n-a vrut. Când cineva moare cum a murit Rita, toți se simt invitați la slujba ei de veșnică pomenire. De aceea, la zece nu e bine, își zice, fiindcă pentru a ajunge la gară trebuie să treacă prin fața băncii și astăzi se primesc pensiile, și prin urmare e foarte probabil să dea de vreun vecin. De mai mulți vecini. Deși banca deschide abia la zece, când trenul ei va intra în gară, iar ea, cu biletul în mână, se va apropia de marginea peronului ca să-l ia, înainte de aceasta, Elena știe, va întâlni pensionari stând la coadă, de parcă le-ar fi teamă că banii vor ajunge doar ca să fie plătiți cei care ajung mai întâi. Ar putea evita fațada băncii numai dacă ar ocoli o jumătate de cvartal, ceea ce Parkinson nu i-ar ierta. Acesta este numele bolii ei. Elena știe de ceva timp că nu mai comandă ea anumite părți ale propriului corp, picioarele, de exemplu. Comandă el. Sau ea. Și se

întreabă dacă Parkinson e un el sau o ea, deoarece, deși numele propriu îi sună masculin, tot nume de boală e, iar boala de genul feminin. Așa cum e și nenorocirea. Sau condamnarea. Atunci hotărăște că îi va spune Ea, pentru că atunci când se gândește la ea, își zice „ce boală păcătoasă“, ca o târfă. Și păcătoasă e ea, nu el. Dacă i se îngăduie cuvântul, zice. Ea. Doctorul Benegas i-a explicat-o de câteva ori, însă Elena tot nu înțelege; înțelege ce are, pentru că o duce în corp, dar nu unele dintre cuvintele pe care le folosește medicul. Prima oară era de față și Rita. Rita, care astăzi este moartă. Le-a spus că boala Parkinson este o degenerare a celulelor sistemului nervos. Niciuna nu a înțeles cuvântul. Degenerare. Ea și fiica ei. Nu încapă îndoială că doctorul Benegas și-a dat seama, fiindcă a încercat numaidecât să le explice. Și a spus, o boală a sistemului nervos central care degenerază, sau provoacă mutații, schimbă ori modifică unele celule nervoase, astfel încât acestea nu mai produc dopamină. Elena a aflat că, atunci când creierul ei ordonă o mișcare, ordinul poate ajunge la picioare numai dacă dopamina îl duce. Ca un mesager, și-a zis în ziua aceea. Atunci Parkinson este o Ea, iar dopamina este mesagerul. Și creierul nimic, își zice, căci picioarele nu o ascultă. Ca un rege detronat care nu-și dă seama că nu mai guvernează. Ca împăratul fără haine din povestea pe care i-o spunea Ritei când era mică. Rege detronat, împărat fără haine. Și acum Ea, nu Elena, ci boala ei, mesagerul și regele detronat. Elena repetă numele cum le-a repetat înainte pe ale străzilor care o despart de gară; numele acelea îi împărtășesc

Libris | We know books

așteptarea. Din spate în față și din față în spate. Împărat fără haine nu-i place, fiindcă, dacă nu poartă haine, e gol. Preferă rege detronat. Așteaptă, repetă, combină în perechi: Ea și mesagerul, mesagerul și regele, regele și Ea. Încearcă din nou, dar picioarele sunt tot străine, nici măcar nesupuse, surde. Picioare surde. Elenei i-ar plăcea să țipe la ele, picioare, mișcați-vă odată, până și pe toți dracii le-ar striga, mișcați-vă odată, pe toți dracii, dar știe că ar fi zadarnic, căci picioarele nici vocea nu i-ar auzi-o. De aceea nu țipă, așteaptă. Repetă cuvinte. Străzi, regi, din nou străzi. Include cuvinte noi în litanie: dopamină, levodopa. Intuiește că dopa de la dopamină, și dopa de la levodopa trebuie să fie același lucru, însă doar intuiește, nu e sigură, repetă, se joacă, își lasă limba să i se împletească, așteaptă și nu-i pasă, îi pasă doar ca timpul să treacă, pastila să se dizolve, să circule prin corpul ei până la picioare și acestea să priceapă, în sfârșit, că trebuie să se pună în mișcare.

E agitată, ceea ce nu e bine, fiindcă, atunci când se agită, medicația își face efectul mai lent. Dar nu se poate stăpâni. Astăzi o să joace ultima carte pentru a încerca să afle cine a omorât-o pe fata ei, o să vorbească cu singura persoană din lume pe care crede că o poate convinge s-o ajute. În schimbul unei datorii vechi, aproape uitată. Va încerca să încaseze datoria aceea, cu toate că Rita, dacă ar fi aici, nu ar fi de acord, viața nu e un troc, mamă, lucrurile se fac pentru că se fac, pentru că vrea Dumnezeu. N-o să fie ușor, dar va încerca. Isabel se numește femeia pe care o caută. Nu e sigură că își va aminti de ea. Crede că nu. De Rita, da,

îi va trimite o carte poștală de Anul Nou. Poate nu știe că murit. Dacă nu i-a spus nimeni, dacă nu a citit singurul anunț funebru pe care l-au publicat la două zile după înmormântare, în numele școlii parohiale unde lucra Rita, cadrele de conducere și profesorii, elevii și părinții sunt alături de Elena în momentul acesta atât de, dacă ea nu o găsește la sfârșitul zilei de astăzi, cu siguranță în decembrie femeia pe care Elena o caută astăzi va trimite o carte poștală adresată unei persoane decedate, dorindu-i Crăciun fericit și un prosper An Nou. De Rita își aduce aminte, dar de ea, de Elena, își zice Elena, fără îndoială că nu. Iar dacă și-ar aduce aminte nu ar recunoaște-o, așa cum merge de încovoiată, cu corpul îmbătrânit, care nu corespunde vârstei pe care o are. Va fi treaba ei să-i explice cine e și de ce se află acolo, în fața ei, când o va înfrunța. O să-i vorbească despre Rita. Și despre moartea ei. Chiar și așa, îi va spune ce puține lucruri înțelege din tot ce i s-a povestit. Elena știe unde s-o găsească pe Isabel, dar nu și cum să ajungă. Acolo unde ea însăși a dus-o acum douăzeci de ani, urmând-o pe Rita. Dacă are noroc, dacă Isabel nu s-a mutat, dacă nu a murit cum a murit fata ei, acolo o va găsi, într-o casă veche de pe Belgrano, cu poartă din lemn greu și ornamente din bronz, chiar lângă niște cabinete medicale. Nu-și amintește numele străzii, dacă și-ar aminti măcar de întrebarea pe care i-a pus-o atunci fika ei, tu ai auzit vreodată de o stradă care să se numească Soldado de la Independencia, mamă?, atunci ar ști. Curând va ști, pentru că își amintește că e la un cvartal sau la două de bulevardul care înconjoară Buenos Aires de la

Retiro până pe General Paz, aproape de o piață și de șinele unui tren. N-au văzut trenul, dar l-au auzit când a trecut și Rita a întrebat ce linie e?, dar Isabel nu a răspuns, fiindcă plângea. Ca să știe cum să se ducă iarăși, a doua oară, peste aproape douăzeci de ani, Elena s-a îndreptat spre firma de taxiuri de la colțul casei sale, cea care s-a deschis acum câțiva ani în locul unde înainte fusese brutăria de unde a cumpărat Elena pentru familia ei pâinea cea de toate zilele, de când a sosit în cartier, recent căsătorită, până când a dispărut pâinea și au apărut taxiurile. Șoferul nu știa, sunt nou, s-a scuzat și l-a întrebat pe proprietar. A repetat cuvintele Elenei, a rostit numele bulevardului care înconjoară Buenos Aires de la Retiro până pe General Paz, aproape de o cale ferată, iar proprietarul a răspuns, Libertador, iar Elena a zis că da, că se numea Libertador, acum că zice își aduce aminte, și că trebuia să meargă până pe Belgrano, până la o piață. Olleros, a spus alt șofer care tocmai se întorsese dintr-o cursă, de asta nu mai sunt sigură, a spus Elena, Olleros, a repetat numele cu convingere, însă ea nu-și amintea numele străzii, dar își aducea aminte de ușa din lemn și de ornamentele din bronz, de Isabel și de soțul ei, puțin de soțul ei. Vă ducem? au întrebat-o și Elena a spus că nu, că era distanță mare, cheltuială mare, o să se ducă cu trenul și, în orice caz, dacă nu mai putea cu ea însăși și corpul ei nu îndrăznea să ia metroul, o să ia un taxi în Constitución, vă facem o reducere, a propus proprietarul, nu, mulțumesc, a răspuns ea, putem să vă transportăm pe datorie, a insistat, cu trenul, a spus Elena, nu-mi plac datoriile, și nu

i-a mai dat ocazia să insiste, niciun metrou nu vă lasă aproape, doamnă, cel de Carranza, dar de acolo mai aveți zece cvartale, i-au spus, dacă luați un taxi aveți grijă să nu vă ocolească, spuneți-i taximetristului să meargă drept pe 9 de Julio până pe Libertador și de acolo drept înainte până în Olleros, mă rog, nu, a corectat șoferul care știa, pentru că Libertador devine Figueroa Alcorta înainte de a ajunge la Planetariu și va trebui să fiți atentă să o ia la stânga, până la Monumentul în onoarea spaniolilor și să revină pe Libertador, sau la Hipodromul din cartierul Palermo, a lămurit proprietarul, dar nu-i lăsați să vă ocolească, chiar nu vreți să vă ducem? Elena a plecat fără să răspundă, fiindcă răspunsese înainte la întrebarea aceea și pentru ea însemna prea mult efort să răspundă de două ori la aceeași întrebare.

Constitución, 9 de Julio, Libertador, Figueroa Alcorta, Planetariu, Monumentul în onoarea spaniolilor, Libertador, Olleros, o poartă din lemn, ornamente din bronz, o poartă, Olleros, Libertador, 9 de Julio, Constitución. Din spate în față, din față în spate. Nu-și amintește în ce loc din litanie trebuie să introducă Hipodromul. Așteaptă, meditează, numără din nou străzile. Cele cinci care o despart de gară și celelalte, cele pe care nu le cunoaște, sau nu-și amintește, cele spre care merge ca să încaseze o datorie în care crede pentru că e nevoită să creadă. Rege fără coroană. Ea. E așezată și, din poziția ei, încearcă să ridice piciorul drept în aer, iar piciorul acum pricepe și se înalță. Atunci e gata, știe. Își sprijină palmele pe coapsele așezate, își unește picioarele ca să alcătuiască un unghi de